

ชื่อเรื่อง: ผลการปฏิบัติงานของผู้จัดการการดูแลผู้สูงอายุ (Care Manager) ในเขตสุขภาพที่ ๑๐ ที่ผ่านการอบรมหลักสูตร ๗๐ ชั่วโมง ของกรมอนามัย

ผู้วิจัย : นางสาวปราณี อุษุพันธ์ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ เป็นวิจัยแบบตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) ศึกษาผลการดำเนินงานตามแนวทางการปฏิบัติของผู้จัดการการดูแลผู้สูงอายุ (Care manager) ที่ผ่านการอบรมหลักสูตร ๗๐ ชั่วโมง กรมอนามัย เขตสุขภาพที่ ๑๐ ในกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตรฯ จำนวน ๔๐๒ คน (๒) ศึกษาความสัมพันธ์ผลการดำเนินงานตามแนวทางการปฏิบัติ จำแนกรายด้านที่มีคะแนนปฏิบัติระดับสูงของผู้จัดการการดูแลผู้สูงอายุ (Care manager) เขตสุขภาพที่ ๑๐ ประกอบด้วย ๕ จังหวัด คือ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร อำนาจเจริญและมุกดาหาร (๓) เปรียบเทียบความแตกต่างของช่วงระยะเวลาการปฏิบัติงานของ Care Manager ในโรงพยาบาลศูนย์/ทั่วไป โรงพยาบาลชุมชนและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล กับผลประเมินศักยภาพตามความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุ (Activities of Daily Living: ADL) โดยศึกษาข้อมูลย้อนหลังในกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ จำนวน ๑,๘๓๐ คน และ (๔) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และโอกาสของการพัฒนาสุขภาพผู้สูงอายุ เขตสุขภาพที่ ๑๐ ในกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์/ทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน ๑๕ คน ระหว่างวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ถึง ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๒ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามวัดการปฏิบัติงานของผู้จัดการการดูแลผู้สูงอายุ และแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมานหาความสัมพันธ์ไคสแควร์ (Chi-Square) และเปรียบเทียบด้วย ANOVA ผลการศึกษา ดังนี้

๑) ผลปฏิบัติงานตามแนวทางของ Care Manager พบว่า มีผลการปฏิบัติงานอยู่ระดับสูง ๓ อันดับ คือ ด้านการบริหารจัดการและควบคุมกำกับผู้ดูแล ร้อยละ ๘๑.๖ ($\bar{X}=๑๓.๖๒$ S.D.=๔.๐๕๑) ด้านประเมิน และคัดกรอง ร้อยละ ๗๔.๔ ($\bar{X}=๘.๘๘$ S.D.=๑.๒๒๖) และจัดทำแผนการดูแลรายบุคคล Care Plan ร้อยละ ๗๐.๖ ($\bar{X}=๘.๖๕$ S.D.=๒.๑๖๗)

๒) ความสัมพันธ์ผลการดำเนินงานตามแนวทางการปฏิบัติ จำแนกรายด้านที่มีคะแนนปฏิบัติระดับสูงของ Care manager เขตสุขภาพที่ ๑๐ พบว่า การปฏิบัติที่อยู่ระดับสูงของ Care manager จำแนกรายจังหวัดในด้านการประเมินและคัดกรอง ด้านจัดทำข้อมูลการดูแลช่วยเหลือทั้งเชิงรับ-รุก ด้านจัดทำแผนการดูแลรายบุคคล Care Plan ด้านจัดประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหาหารายกรณี ด้านประสาน การ ปฏิบัติงานการดูแลตามแผน และด้านการทบทวน-ปรับปรุงแผนการดูแล ไม่พบความสัมพันธ์กันทางสถิติ ($P > ๐.๐๕$) ส่วนด้านการสร้างทีม กับด้านการบริหารจัดการและ ควบคุมกำกับผู้ดูแลพบมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $P \leq ๐.๐๕$

๓) เปรียบเทียบความแตกต่างระยะเวลาการปฏิบัติงานตามแนวทางฯของกลุ่มตัวอย่างกับผลประเมิน Activities of Daily Living ในระดับโรงพยาบาลศูนย์/ทั่วไป โรงพยาบาลชุมชนและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล พบว่า โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีค่าเฉลี่ยคะแนน ADL สูงกว่าในระดับโรงพยาบาลศูนย์/ทั่วไปและระดับโรงพยาบาลชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $P \leq ๐.๐๕$

๔) ปัญหา อุปสรรค และโอกาสพัฒนางาน พบว่า มีปัญหาในด้านการจัดประชุมกลุ่ม care conference ด้านการสร้างทีมดูแล Team building ด้านการบริหารจัดการบุคลากร ด้านสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ และระบบเฝ้าระวังข้อมูลสุขภาพผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ การดูแลผู้สูงอายุให้ประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากเพิ่มทักษะด้านการดูแลให้กับ Care manager จำเป็นต้องเพิ่มทักษะและสนับสนุนด้านการบริหารจัดการเชิงระบบ ผลักดัน

ถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ ในพื้นที่ผ่านกลไกระดับจังหวัดและระดับอำเภอให้เกิดความร่วมมือ

ในรูปแบบพหุภาคี ตลอดจนนำข้อมูลด้านสุขภาพของผู้สูงอายุไปใช้ประโยชน์ร่วมกันทุกภาคส่วน

คำสำคัญ ผู้จัดการการดูแลผู้สูงอายุ หลักสูตรผู้จัดการการดูแลผู้สูงอายุ ๗๐ ชั่วโมง เขตสุขภาพที่ ๑๐

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี